

Knowledge
Research
Education
Conference
2017

Status a financování doktorandů

Kateřina Cidlinská (SOÚ AV ČR, FSV UK, [ČAD](#))

Petr Baierl (FF ZČU, [VOS](#) – předseda)

Proč jsme dnes tady

Knowledge
Research
Education
Conference
2017

- sdílet zkušenosti
- vyjádřit své názory
- přispět k prosazení změn podmínek doktorského vzdělávání

Co bude výstupem

Seznam požadavků a doporučení

→ dialog s významnými aktéry v oblasti doktorského vzdělávání, vědy a výzkumu (se zástupci VŠ, státní správy a s politiky)

Časový harmonogram

⌚ 13.15-15.00

Jednání v pracovních skupinách

- kvalita doktorských studijních programů a uplatnění jejich absolventů
- status doktorandů a mladých vědeckých pracovníků a finanční ohodnocení jejich práce
- mezinárodní, oborová a sektorová mobilita doktorandů a mladých vědeckých pracovníků

⌚ 15.00 - 15.20

Přestávka/občerstvení

⌚ 15.20-16.00

Shrnutí závěrů pracovních skupin

Status a financování doktorandů

Knowledge
Research
Education
Conference
2017

Kdo z vás se cítí jako student?

**Kdo z vás se cítí jako začínající vědecký pracovník /
výzkumník?**

Co o statusu doktorandů říkají mezinárodní dokumenty

Knowledge
Research
Education
Conference
2017

Evropská charta pro výzkumné pracovníky

Kodex chování pro přijímání výzkumných pracovníků (Evropská komise 2005)

„Všichni výzkumní pracovníci, kteří se věnují výzkumnému povolání, by měli být uznáváni jako příslušníci profesní skupiny a mělo by se s nimi odpovídajícím způsobem jednat. Mělo by tomu tak být již na začátku jejich kariéry, zejména na postgraduální úrovni, a dále pak na všech stupních bez ohledu na jejich zařazení na národní úrovni (např. zaměstnanec, postgraduální student, stipendista s doktorským titulem, úředník).“

“Early stage researchers are professionals who are trained through research in the conception or creation of new knowledge, products, processes, methods and systems, and in the management of the projects concerned”.

Co o statusu doktorandů říkají mezinárodní dokumenty

Knowledge
Research
Education
Conference
2017

The Salzburg Principles for doctoral education in the European Higher Education Area

Přijaté v rámci Boloňského procesu Evropskou asociací univerzit (EUA, [2005](#), [2010](#), [2016](#)) sdružující přes 850 univerzit ze 47 zemí (včetně ČR).

„4. Doctoral candidates as early stage researchers: should be recognized as professionals – with commensurate rights - who make a key contribution to the creation of new knowledge.“

„Doctoral stage should be recognized as the first part in a professional career. The profession of a researcher includes all stages of careers in different sectors. **Doctoral candidates should be considered as early stage researchers and research partners and treated as professionals who make an important contribution to the creation of new knowledge.** [...] Doctoral candidates should preferably be engaged in all levels of governance at the university and participate in decision making. **The rights and responsibilities of doctoral candidates should be clearly formulated in written agreements signed by candidates, supervisors and institutions. These rights should assure adequate standards of social security, regardless of the legal nature of the employment (health care and parental leave, unemployment benefits, contributions to pension schemes, accident insurance, etc.).“**

Co o statusu doktorandů říkají mezinárodní dokumenty

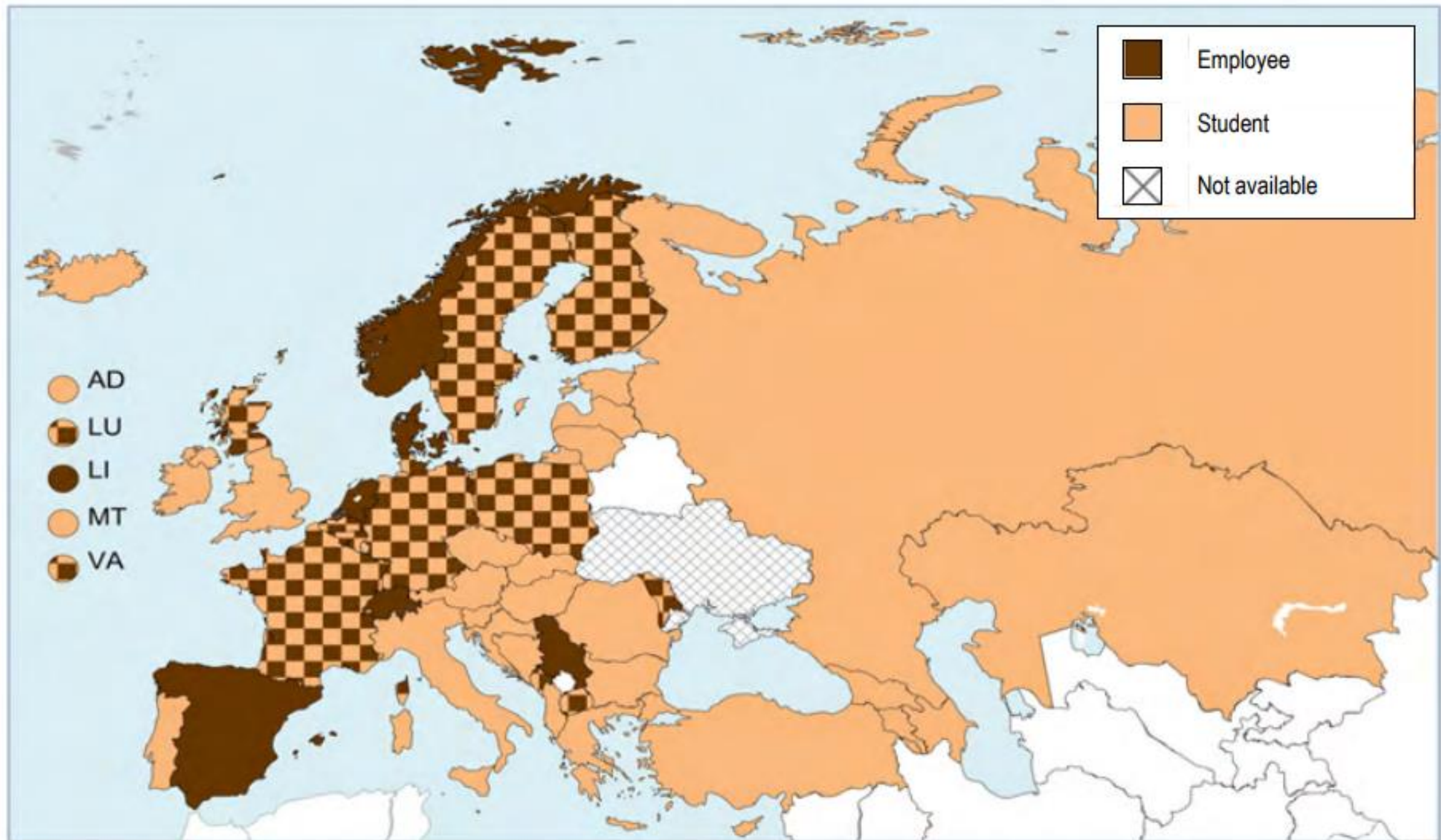
Knowledge
Research
Education
Conference
2017

Doktorandi jsou vědečtí pracovníci na začátku své kariéry (tzn. měla by jim být zajištěna srovnatelná práva jako mají zaměstnanci)

Mělo by k nim být takto přistupováno, **bez ohledu na to, jaký mají legislativní status**

**Velký prostor pro různá národní legislativní ukotvení doktorandů
a související financování**

Source: BFUG questionnaire.

Zahraniční příklady statusu doktorandů

Knowledge
Research
Education
Conference
2017

37 zemí Boloňského procesu

- **Zaměstnanecký status:** Norsko, Dánsko, Nizozemí, Německo, Švédsko, Itálie
- **Studentský status:** Estonsko, Gruzie, Island, Irsko, Litva, Rusko, Anglie, Skotsko, ČR
- **Smíšený status:** zbývající země

(The European Higher Education Area in 2015: Implementation Report)

Financování doktorské vzdělávání v zahraničí

Knowledge
Research
Education
Conference
2017

- **Stipendium**
- **Mzda:** granty, institucionální prostředky, soukromé prostředky
- **Placené postgraduální studium (USA, UK)**
 - **Placená je jen studijní část, která odpovídá našemu magisterskému studiu**
 - V části „výzkum a výuka“ je vždy „bezplatné či refundované“ + zajištěn příjem doktorandů
 - USA 2016 - NLRB vydal verdikt, že „graduate students“, kteří vyučují či zastávají povinnosti „research assistants“, musí být s danou institucí v zaměstnaneckém poměru, i na soukromých univerzitách (<https://news.yale.edu/2016/08/23/nlrb-rules-graduate-students-are-employees>)

Postoj ČR k mezinárodním dokumentům o statusu doktorandů

Knowledge
Research
Education
Conference
2017

- Charta a Kodex EK - MŠMT, ČKR, RVŠ, AV ČR a RVVI vyjádřily s tímto doporučením souhlas ([Přístup ČR k Chartě a Kodexu](#), 2006), ale prozatím se tento souhlas neprojevuje v praxi

„[...] bude-li to potřeba, zapracují do svých koncepcí taková implementační opatření, specifická pro příslušný sektor, která budou v určitém prostředí konkrétním způsobem naplňovat obsah Charty a Kodexu, a doporučí organizacím, jimž jsou zřizovateli, aby zajistily relevantní realizaci těchto dokumentů v rámci své působnosti.“

„[...] se zavazují k respektování a prosazování Evropské charty pro výzkumné pracovníky a Kodexu chování pro přijímání výzkumných pracovníků.“

- **Salcburské principy** - **schváleny Evropskou Asociací Univerzit (EUA), jejímiž členy jsou i české univerzity**, včetně těch, které mají zastoupení v ČKR (rektor UK Tomáš Zima je členem „Council EUA“, rektorka VŠE Hana Machková je členkou „Board EUA“)

Status doktorandů v ČR

Knowledge
Research
Education
Conference
2017

ZÁKON č. 111/1998 Sb., O VYSOKÝCH ŠKOLÁCH

§ 47 Doktorský studijní program

„(1) Doktorský studijní program je zaměřen na **vědecké bádání** a **samostatnou tvůrčí činnost** v oblasti výzkumu nebo vývoje nebo na samostatnou teoretickou a tvůrčí činnost v oblasti umění“

Doktorand = student 3. stupně vysokoškolského vzdělání, ale předmětem doktorského studia je samostatná vědecká a tvůrčí činnost, ne „učení se“ X předchozí stupně studia

[Manuál pro doktorské studium UK 2017:](#)

„Doktorandi jsou sice ze zákona studenti, ale zároveň mají nakročeno do vědecké sféry, takže jsou to v podstatě vědečtí pracovníci na začátku své kariéry.“

Váš úkol

Knowledge
Research
Education
Conference
2017

- **Rozdělte se do skupinek (5-6 osob) – sesedněte se s lidmi, které neznáte**
- **Klíčové body diskuse zapisujte do poznámkového bloku (zapisovatel)**
- **Závěrečné výstupy skupiny napište v bodech na velký arch papíru**
- **Formát výstupů – co psát na velký arch papíru:**
 - Shodný postoj
 - (zdůvodněné) požadavky
 - Příklady dobré praxe

Otázky k diskuzi pracovních skupin

1. Je/bylo (by) pro vás výhodnější být student nebo zaměstnanec nebo obojí?
V čem a proč?
2. Co byste změnili, abyste se cítili jako začínající výzkumní pracovníci?
 - a) Co by se mělo nově zavést nebo vytvořit?
 - b) Co by se mělo zrušit?
3. Otázka pro držitele titulu PhD a vyučující: Jste spokojeni se způsobem financování vašich doktorandů?
 - a) Pokud ne, jak byste jej změnili?
 - b) Pokud ano, uvádějte příklady dobré praxe.